

Такриз

ба автореферати рисолаи номзади илмҳои биология Мирабдулҷаюм Ансорӣ «Таъсири шароитҳои иқлим ва меъёри гуногуни нурии фосфорӣ, ба хусусиятҳои физиологӣ ва биохимиявӣ соя (Glycine max) дар минтақаҳои шимолӣ Афғонистон» оид ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои биологӣ аз рӯи ихтисоси 03.01.05-физиология ва биохимияи растаниҳо

Ба ҳамагон арзишманд аст, ки айни замон проблемаи ба маводи хӯроквории аз ҷиҳати экологӣ тоза таъмин намудани аҳоли, дар шароити тағйирёбии ҷаҳонӣ иқлим яке аз вазифаҳои рӯзмарраи давлат ва ҳукумат, аз он ҷумла Ҷумҳурии исломӣ Афғонистон ба ҳисоб меравад. Ҷумҳурии исломӣ Афғонистон мамлакати кишоварзӣ мебошад ва парвариши зироати лӯбиёгии соя барои ба дастовардани ҳосили фаровони аз ҷиҳати сафеданокӣ бой дар яке аз ҷойҳои муаъян, ҳамчун зироати аҳамияти стратегӣ, ки дар шароитҳои нугувори агроиқлимӣ тобовару устувори бештар доранд, хеле муҳим буда, аз ҳамин лиҳоз омӯзиш ва коркарди усулҳои агротехникии он тавассути истифода бурдани меъёрҳои гуногуни нуриҳои фосфорӣ, таҳқиқи нишондиҳандаҳои физиология-биохимиявӣ тибқи таъсиротҳои меъёрҳои нуриҳои фосфорӣ, дар мадди аввали тадқиқотҳои илмӣ-амалӣ қарор доранд. Аз ин рӯ, боиси таҳсин аст, ки рисолаи мазкур ба таҳқиқи масоили муҳим бахшида шудааст, ки муҳимияти он ояндадор буда, ягон шакку шубҳа надорад.

Мақсади рисолаи дифоъшаванда, омӯختани таъсири гуногуни ғизои фосфорӣ ба равандҳои физиология биохимиявӣ зироати кишоварзии соя ва реаксияи мутобиқат ва ё адаптатсионӣ он дар шароитҳои гуногуни Афғонистон шимолӣ-ро дар бар мегирад.

Рисолаи мазкур дорои аҳамияти назариявӣ ва амалӣ буда, мутахассисон метавонанд, натиҷаҳои илмӣ ба дастовардари дар пешгӯӣ ва аниқтар кардани маҳсулнокии соя дар шароити тағйирёбии иқлим, ки айни замон яке аз проблемаҳои сатҳи ҷаҳонӣ дошта ба ҳисоб меравад, истифода баранд ва роҳҳои идоракунии онро ба мақсади ба даст овардани ҳосили баланди дони соя дар минтақаҳои иқлимаш гуногун коркард кунанд.

Навгонии илмӣ рисолаи мазкур аз он иборат мебошад, ки омӯзиши раванди физиология биохимиявӣ зироати кишоварзии омӯхташуда дар шароити шимолӣ Афғонистон, ки дорои иқлими ноустувор ва тағйирёбанда мебошад бо истифодаи меъёрҳои гуногуни истифодаи ғизои фосфорӣ маротибаи яқум тадқиқ карда шудааст, ки дар оянда ба амалияи истеҳсоли кишоварзии ҶИА метавонад боиси таккони ҷиддӣ шавад.

Муаллиф натиҷаҳои илмӣ ба дастоварда шударо дар намуди панҷ мақолаи илмӣ, дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр кардааст. Муаллифи рисолаи мазкур дар давоми солҳои 2016-2017 оиди корҳои илмӣ ба анҷом расондаи хеш дар

факултаи биологияи ДДОТ ба номи С.Айнӣ ва факултети Донишгоҳи Балх ҳисобот додааст. Дар баробари ин дар соли 2016 ва соли 2017 дар конгресси устодону муассилони Донишгоҳи Балх бо маърузаи пурмазмун ва аз натиҷаҳои илмии физиологияю биохимиявӣ асоснок баромад намуда, макотибии илмии физиологияю биохимиявии Тоҷикистонро муаррифӣ намудааст.

Мо андеша мекунам, ки мо баромадҳои пайвастаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои муаззами миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон – Эмомалӣ Раҳмонро сармашқи кори хеш қарор дода, баҳри тарбияи мутахассисон илмӣ, барои дар оянда пеш бурдани илми ҶИА саҳми худро гузоштаанд, ки ин иқдоми нек боиси дастгири ва сарфарозии ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон низ мебошад.

Афтореферат бо забони тоҷикӣ ва русӣ хуб таҳрир карда шудааст, ки барои хонанда дастрас мебошад.

Ҳамин тавр, диссертасияи мазкур аз ҷиҳати мақсаду ҳадафҳои тадқиқот, навгонии илмӣ ва қорбасти натиҷаҳои илмӣ дар амалияи кишоварзӣ, бо қоркарди тавсияҳои муфид дар ин бахш, аз муҳимият ва аз ҷиҳати илмӣ арзишманд будани ин кори тадқиқотӣ дарак дода, он бешубҳа ба ҳамаи талаботҳои ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад ва мо чунин мешуморем, ки Мираабдулқайюм Ансорӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои биологӣ аз рӯи ихтисоси 03.01.05-физиология ва биохимияи растаниҳо сазовору шоиста аст.

Сарҳодими илмии озмоишгоҳи биохимияи фотосинтези Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани АМИТ, узви вобастаи АМИТ, доктори илмҳои биологӣ, профессор

Б.Б. Ҷумъаев

Ҳодими калони илмии озмоишгоҳи бехатарии биолгии Институти ботаника, физиология ва генетикаи растани АМИТ, доктори илмҳои биологӣ

М.Нӯъмонов

